

11 Spennende helseeffekter av aroniabær

Giang Thanh Thi Ho^{1*}, Marie Braünlich¹, Helle Wangensteen¹, Karl Malterud¹, Ole Andreas Økstad², Hege S. Christensen², Siri Johannesen², Rune Slimestad³ og Hilde Barsett¹

¹⁾ UiO, Farmasøytisk institutt, Avdeling for farmasøytisk kjemi, ²⁾ UiO, Farmasøytisk institutt, Avdeling for farmasøytisk biovitenskap, ³⁾ Bioforsk Vest Særheim, Klepp, Norge.

Aroniabær (*Aronia melanocarpa*), også kjent som svartsurbær, er viltvoksende i Nord-Amerika og dyrkes i mange europeiske land som matplante og nytteplante. Planten tilhører rosefamilien (Rosaceae). Det er varianten Moskva som dyrkes i Norge og som også brukes mye som prydbusk. Bærene har en mørk fiolett, nesten svart farge, og har vært mye brukt i tradisjonell medisin. Indianerne i Nord-Amerika brukte bærene mot forkjølelse og infeksjoner.

Aronia Jæren AB i Rogaland dyrker aroniabær i stor skala. Hå sjukeheim fikk i 2005 aroniabærjuice av dyrkerne som gave. Personalet ga da denne juicen til noen av avdelingene, og fant at antall urinveisinfeksjoner gikk ned og at urinlukten i korridoren ble borte på disse avdelingene. Dette var ikke en planlagt studie, men ble opptakten til et NFR-prosjekt: «Potential of black aronia berries (*Aronia melanocarpa*) in treatment of urinary tract infections». Fagområdet farmakognosi ved Farmasøytisk institutt, UiO utførte, som en del av dette prosjektet, studier på innholdsstoffer i bærene og testet innholdsstoffenes biologiske aktivitet.

Aroniabær inneholder mange ulike kjemiske forbindelser og er spesielt rike på polyfenoler av typen anthocyaniner og proanthocyanidiner. De inneholder også polysakkarider av pektintypen. Ekstrakter og innholdsstoffer ble undersøkt for:

- Antioksidant effekt (radikalfangende aktivitet, hemming av pro- og preoksidative enzymer)
- Hemming av alfa-glukosidase
- Immunmodulerende aktivitet (komplement- og makrofagaktivering)
- Antimikrobiell aktivitet
- Interaksjoner med legemidler
- Påvirkning på antall urinveisinfeksjoner på seks sykehjem i Rogaland.

Resultatene fra disse studiene tyder på at inntak av aroniabær kan ha gunstige helseeffekter, men også gi mulighet for interaksjon med noen legemidler.